

بسمه تعالی

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان تهران

معاونت آموزشی دانشگاه

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

فرم طرح درس پایه

مشخصات درس و مدرس (تکمیل همه ی موارد این بند ضروری می باشد)

- عنوان درس: اخلاق در فوریت های پزشکی
- نام و نام خانوادگی مدرس: سید علی رسولی
- نام و نام خانوادگی مسئول درس: دکتر مهدی مولوی وردنجانی
- نام و نام خانوادگی مدیر گروه: دکتر مهدی مولوی وردنجانی
- نوع و میزان واحد به تفکیک: نظری 1 واحد ، عملی 0/5 واحد
- رشته و مقطع تحصیلی دانشجو: فوریت های پزشکی
- زمان درس: نیمسال اول
- مکان آموزش : دانشکده پرستاری و مامایی

شرح مختصر درس:

این درس مبانی نظری و مهارتهای لازم برای اقدامات اخلاقی در مراقبتهای پرستاری و برقراری ارتباط حرفه ای را بر اساس ارزشهای انسانی فراهم می کند. در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان و خانواده آنها آشنا شده و راههای توسعه اعمال اخلاقی در پرستاری را فرا می گیرند. در این درس علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق پرستاری، نظریه های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه ای پرستاری تجزیه و تحلیل می شود. در این درس فراگیران به موضوعات اخلاق پرستاری در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می کنند تا از این راه صلاحیتهای اخلاق حرفه ای در آنها تقویت شود.

هدف کلی

این درس مبانی نظری و مهارت های لازم برای اقدامات اخلاقی در مراقبت های پرستاری و برقراری ارتباط حرفه ای را بر اساس ارزشهای انسانی فراهم می کند.

- در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان/بیماران و خانواده آنها آشنا شده و راه های توسعه اعمال اخلاقی در پرستاری را فرا می گیرند.

-در این درس علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق پرستاری، نظریه های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه ای پرستاری تجزیه و تحلیل می شود.

-در این درس فراگیران به موضوعات اخلاقی در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می کنند تا از این راه صلاحیت های اخلاق حرفه ای در آنها تقویت شود.

اهداف اختصاصی:

از فراگیران انتظار می رود در پایان دوره قادر باشند:

- ✚ جنبه های تاریخی و مبانی نظری اخلاق پرستاری را بیان کنند.
- ✚ اصول اخلاق زیستی و کاربردهای آن در پرستاری را شرح دهند.
- ✚ دیدگاه های اخلاقی در کار پرستاری را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- ✚ راه های تصمیم گیری اخلاقی با در نظر گرفتن روابط انسانی در رشته های مختلف علوم پزشکی منطبق با اخلاق پرستاری را توضیح دهند.
- ✚ در مباحث مربوط به تصمیم گیری های اخلاقی در مراقبت از مددجویان مشارکت کنند.
- ✚ راهکارهای توسعه عملکرد اخلاقی در پرستاری را شرح دهند.
- ✚ نسبت به موضوعات اخلاقی حساسیت نشان دهند.
- ✚ نسبت به حمایت از حقوق مددجویان/بیماران متعهد باشند.
- ✚ رشد اخلاق حرفه ای خود و محیط کاری خود را مورد نقد قرار دهند.
- ✚ کاربرد ارزش های اخلاقی و کرامت انسانی را در محیط های کاری خود مورد نقد قرار دهند.

جلسه	تاریخ	سرفصل (عنوان)	اهداف رفتاری ^۱	حیطه یادگیری ^۲	روش تدریس ^۳	مدت زمان	وسایل کمک آموزشی	روش ارزشیابی ^۴
------	-------	---------------	---------------------------	---------------------------	------------------------	----------	------------------	---------------------------

^۱ بمنظور نگارش اهداف رفتاری باید از افعالی استفاده شود که عینی و قابل اندازه گیری باشد. به عنوان مثال در حیطه **cognition** از افعالی مانند نام ببرد، توضیح دهد، مقایسه کند، تحلیل کند، برآورد کند و... در حیطه **Attitude** از افعالی مانند اعتقاد پیدا کند، بتواند متقاعد کند، همکاری نماید، تبلیغ کند و... و در حیطه **Psychomotor** از افعالی مانند بتواند تقلید کند، انجام دهد و... استفاده می شود.

^۲ با توجه به هدف آموزشی حیطه یادگیری در سطح **cognition, attitude, psychomotor** مشخص می شود.

^۳ روش تدریس متناسب با هدف آموزشی مانند سخنرانی، بحث گروهی، ایفای نقش، **PBL** و... انتخاب شود

^۴ در هر جلسه در صورت وجود ارزشیابی، نحوه انجام آن مشخص شود. مثل پرسش و پاسخ، کوئیز (**MCQ** یا تشریحی) و...

۱	هفته اول	تعریف علم اخلاق و تاثیر آن در زندگی بشر و جایگاه خدمات پزشکی در معارف اسلامی	دانشجو بتواند مفهوم «اخلاق» را تعریف کند. دانشجو بتواند ارتباط بین اخلاق و کیفیت زندگی را توضیح دهد. دانشجو نگرش مثبتی نسبت به ضرورت اخلاق در زندگی حرفه‌ای و شخصی نشان دهد.	Cognitive Cognitive affective	سخنرانی، پاورپوینت	۹۰ دقیقه	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	سوالات کوتاه پاسخ
۲	هفته دوم	کاربرد اخلاق پزشکی در فوریت‌های پزشکی و ویژگی اخلاقی لازم برای کارشناس فوریت‌های پزشکی بیمارستانی	دانشجو بتواند مصادیق تصمیم‌گیری اخلاقی در فوریت‌ها را مثال بزند. دانشجو بتواند چالش‌های اخلاقی رایج در EMS را تحلیل کند. دانشجو نسبت به رعایت حقوق بیمار در شرایط بحرانی حساسیت نشان دهد. دانشجو ویژگی‌های اخلاقی مورد انتظار (امانت‌داری، احترام، صداقت) را فهرست کند. دانشجو بتواند در سناریوهای شبیه‌سازی شده نقش اخلاق حرفه‌ای را ایفا کند. دانشجو نگرش مثبتی نسبت به اهمیت تعهد اخلاقی در مواجهه با بیماران نشان دهد.	Cognitive Cognitive affective Cognitive psychomotor affective	سخنرانی پاورپوینت Self-Education	۹۰ دقیقه	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	سوالات کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای
۳	هفته سوم	وظایف کارشناس EMS و ویژگی‌های فردی EMT	دانشجو بتواند تفاوت وظایف اخلاقی و قانونی را مقایسه کند. دانشجو در بحث گروهی نسبت به اهمیت رعایت	Cognitive affective	سخنرانی پاورپوینت Self-Education	۹۰ دقیقه	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	سوالات کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای

				Psychomotor	استانداردها موضع‌گیری مثبت داشته باشد. دانشجو بتواند مهارت خودارزیابی در زمینه ویژگی‌های فردی را تمرین کند.			
				affective	دانشجو ارزش اهمیت رشد فردی برای عملکرد اخلاقی را بپذیرد.			
سوالات کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	۹۰ دقیقه	سخنرانی پاورپوینت Self-Education	Psychomotor	دانشجو در سناریوهای عملی بتواند یک دستورالعمل را به درستی اجرا کند	دستورالعمل‌های مراکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی و رابطه EMS با سایر سازمانهای امدادی	هفته چهارم	۴
				affective	دانشجو به رعایت دستورالعمل‌ها به عنوان یک ارزش حرفه‌ای متعهد باشد.			
				Cognitive	دانشجو بتواند سازمان‌های همکار EMS (هلال‌احمر، پلیس، آتش‌نشانی) را معرفی کند.			
				Psychomotor	دانشجو در فعالیت گروهی نقش همکاری بین‌سازمانی را شبیه‌سازی کند			
				affective	دانشجو نگرش مثبتی نسبت به همکاری بین‌بخشی برای ارتقای خدمات سلامت داشته باشد.			

سوال کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	۹۰ دقیقه	سخنرانی پاورپوینت	Cognitive Psychomotor Cognitive Psychomotor affective	دانشجو بتواند شرح وظایف هر رده شغلی را توضیح دهد. دانشجو بتواند در فعالیت‌های گروهی نقش‌ها را بازسازی کند دانشجو بتواند اجزا و ساختار یک مرکز EMS را تشریح کند دانشجو بتواند نمودار سازمانی را ترسیم کند دانشجو نسبت به اهمیت سازمان‌دهی و هماهنگی در خدمات فوریت حساسیت داشته باشد.	شرح وظایف پزشک، اپراتور و رده‌های مختلف پیش بیمارستانی و اجزا و ساختار مراکز مدیریت حوادث و فوریت های پزشکی و	هفته پنجم	۵
--	--	-------------	----------------------	---	--	--	--------------	---

سوال کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	۹۰ دقیقه	سخنرانی پاورپوینت	Cognitive Cognitive Cognitive Cognitive Psychomoto affective Cognitive	دانشجو بتواند قوانین کلیدی مرتبط با اورژانس را بیان کند دانشجو بتواند در مطالعه موردی رعایت یا تخطی از قوانین را تحلیل کند دانشجو نگرش مثبت نسبت به رعایت قوانین برای حفظ حقوق بیمار داشته باشد دانشجو بتواند جایگاه EMS در شبکه بهداشت و درمان را توضیح دهد. دانشجو بتواند نمونه‌ای از همکاری EMS با مراکز بهداشت را شبیه‌سازی کند دانشجو اهمیت همکاری سیستماتیک با شبکه بهداشت را بپذیرد. دانشجو بتواند فرآیند ارجاع بیمار از EMS به اورژانس بیمارستانی را بیان کند.	مقررات حاکم بر سیستم اورژانس بیمارستانی و ارتباط با شبکه بهداشت و درمان و ارتباط بین EMS و اورژانس بیمارستانی	هفته ششم	۶
--	--	-------------	----------------------	--	--	---	-------------	---

				Psychomotor attitude	دانشجو بتواند در کارگاه عملی ارتباط مؤثر بین EMS و بیمارستان را تمرین کند دانشجو نگرش مثبت نسبت به همکاری تیمی بین دو بخش را نشان دهد			
سوالیات کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت ماکت	۹۰ دقیقه	سخنرانی پاورپوینت Self-Education	Cognitive Psychomotor affective Cognitive Cognitive affective	دانشجو بتواند روند توسعه EMS در ایران و جهان را توضیح دهد دانشجو بتواند در گروه‌های کوچک سناریوی آینده EMS را طراحی کند . دانشجو اهمیت نگاه آینده‌پژوهانه در حرفه EMS را بپذیرد . دانشجو بتواند مهم‌ترین مسائل حقوقی مرتبط با EMS را فهرست کند . دانشجو بتواند یک پرونده حقوقی فرضی را تحلیل کند . دانشجو نگرش مثبت نسبت به رعایت حقوق قانونی بیمار و کادر درمان داشته باشد	دورنمای ساختار EMS و مسائل حقوقی در EMS	هفته هفتم	۷
سوالیات کوتاه پاسخ، تشریحی، چهار گزینه ای	کامپیوتر ویدئو پروژکتور وایت برد پاورپوینت	۹۰ دقیقه	سخنرانی پاورپوینت Self-Education	Cognitive Cognitive Psychomotor	دانشجو بتواند نقش پزشکان در EMS را توضیح دهد دانشجو بتواند تفاوت بین توصیه‌های پزشکی آنلاین و آفلاین را تحلیل کند . دانشجو در شبیه‌سازی آموزشی بتواند با پزشک هماهنگی ارتباط برقرار کند .	نقش پزشکان در ارائه خدمات در EMS و توصیه های پزشکی online و offline	هفته هشتم	۸

				affective	دانشجو اهمیت نقش پزشک در ارتقای کیفیت خدمات EMS را بپذیرد			
					۵ نفر از دانشجویان یک موضوع اخلاقی را به صورت ژورنال کلاب ارائه دهد.	ژورنال کلاب	جلسه ۹	۹
					۵ نفر از دانشجویان یک موضوع اخلاقی را به صورت ژورنال کلاب ارائه دهد.	ژورنال کلاب	جلسه ۱۰	۱۰
					۵ نفر از دانشجویان یک موضوع اخلاقی را به صورت ژورنال کلاب ارائه دهد.	ژورنال کلاب	جلسه ۱۱	۱۱
					۵ نفر از دانشجویان یک موضوع اخلاقی را به صورت ژورنال کلاب ارائه دهد.	ژورنال کلاب	جلسه ۱۲	۱۲
					گزارش تکالیف بازدید و بررسی مسائل اخلاقی بیماران توسط ۵ نفر	ارائه گزارش بازدید	جلسه ۱۳	۱۳
					گزارش تکالیف بازدید و بررسی مسائل اخلاقی بیماران توسط ۵ نفر	ارائه گزارش بازدید	جلسه ۱۴	۱۴
					گزارش تکالیف بازدید و بررسی مسائل اخلاقی بیماران توسط ۵ نفر	ارائه گزارش بازدید	جلسه ۱۵	۱۵
					گزارش تکالیف بازدید و بررسی مسائل اخلاقی بیماران توسط ۵ نفر	ارائه گزارش بازدید	جلسه ۱۶	۱۶

تکلیف عملی:

هدف از این بخش توسعه حساسیت دانشجویان نسبت به موضوعات اخلاقی، فراهم سازی زمینه برای رشد اخلاق حرفه ای خود در دانشجویان و مشارکت آنها در تصمیم گیری های اخلاقی برای مددجویان، نقد چالش های اخلاقی و قانونی محیط کار و توسعه مهارت دانشجو در رعایت ارزشهای اخلاقی و کرامت انسانی در محیط های کاری است.

- بازدید بالینی و گزارش دهی با حضور به مدت یک شیفت کامل در محیط بالین به مشاهده نحوه ارائه خدمات با مددجویان پرداخته و از وضعیت رعایت حقوق بیماران گزارش کتبی و شفاهی تهیه کند و در پایان گزارش خود را در یک کنفرانس عمومی در دانشکده ارائه دهد.
- بازدید بالینی و گزارش دهی با حضور به مدت یک شیفت کامل در محیط بالین به و برعهده گیری مراقبت از یک بیمار با رعایت مسایل اخلاقی و قانونی پرداخته و از فرایند مراقبت و چالشهای اخلاقی و قانونی مواجهه یافته گزارش کتبی و شفاهی تهیه کند.
- در مورد هریک از موضوعات درس به انتخاب خود یک موضوع را انتخاب کنید و با بازیابی و خلاصه حداقل سه مقاله در مورد موضوع مورد نظر آن را در کلاس درس ارائه نمایید.

شیوه نمره دهی

نوع ارزشیابی	تاریخ	ابزار ارزشیابی ^۵	میزان امتیاز از کل
کوئیز		امتحان کتبی(سوالات تستی)	۱نمره
ارائه پروژه	بعد از اتمام جلسات تئوری	گزارشات بالینی، گزارش ۳ چالش اخلاقی در بالین	۲نمره
		مطالعه و ارائه ۳مقاله در ارتباط یکی از جلسات درس	۱نمره
امتحان پایان ترم		امتحان کتبی(سوالات تستی- تشریحی)	۱۴
مشارکت و حضور فعال در کلاس درس	هر جلسه	حضور به موقع و مشارکت فعال در مباحث کلاسی	۱نمره
مجموع			۲۰نمره

منابع:

منابع اصلی:

- ۱- قرآن کریم ، نهج الفصاحه ، نهج البلاغه ، رساله حقوق امام سجاد علیه السلام
- ۲- لاریجانی باقر. پزشک و ملاحظات اخلاقی ج ۱ و ۲. انتشارات برای فردا. تهران ۱۳۸۳
- ۳- دماری بهزاد. سلامت معنوی. انتشارات طب و جامعه. تهران. چاپ اول . زمستان ۱۳۸۸

^۵ ابزار ارزشیابی می تواند مواردی مانند آزمون تشریحی، سوالات کوتاه پاسخ، سوالات کامل کردنی، MCQs، پروژه، آسکی و... باشد.

- ۴- اشرفی منصور. اخلاق پزشکی و سو رفتار حرفه ای. دانشگاه علوم پزشکی ایران. تهران ۱۳۸۴
- ۵- جولایی سودابه، دهقان نیری ناهید. اخلاقیات در پرستاری. وزارت بهداشت. معاونت سلامت. دفتر امور پرستاری. (آخرین نسخه)
- ۶- عنوان کتاب: اخلاق پرستاری و ارتباط حرفه ای. تالیف ایمانه باقری. نشر حیدری
- ۷- کتب و ژورنالهای علمی معتبر ملی و بین المللی
- ۸- فیستا، چ. حقوق و مسئولیت پرستاران. تهران. نشر طبیب. آخرین چاپ.
- ۹ - پورمحمدی غلامعلی، پزشکی قانونی و علم الاخلاق پزشکی، آخرین چاپ.
- ۱۰ - عزیز شهرکی و همکاران. اخلاق و مقررات حرفه ای در پرستاری
- 11- B, Rich K. L(Last edition)Nursing Ethics Across the curriculum and into practice, Boston: Jones and Bartlett Publishers.
- 12- Davis A. J, Tschudin V., Rave L. D. Essentials of teaching and learning in nursing ethics, Perspective and methods. Edinburgh: Churchill Livingstone; (Last edition)
- 13-Thompson I. E, Melia K. M, Boyd Kenneth M, Horsburgh D. (Last edition) Nursing ethics, Edinburgh: Churchill Livingstone.
- 14- Thompson I, et al . Nursing Ethics. Edinburgh, Churchill livingstone (last ed.)
- 15- B Rich K L. Nursing Ethics across the curriculum and into practice. Boston. Jones and Barlett Publishers (last ed.)
- 16- Sachedina A. Islamic biomedical ethics. Principles and application. Oxford University Press 2009 (last ed.)
- 17- Armstrong A. Nursing ethics: A virtue-based approach. Springer; 2007
- 18-Husted JH, Husted GL. Ethical decision making in nursing and health care. Springer Publishing Company; 2007
- 19-Cherie A, Mekonen AH, Shimelse T. Introduction to professional nursing and ethics. Addis Ababa University, Ministry of Health, and the Ethiopia Ministry of Education, Addis Ababa. 2005.

منابع کمکی

نشریه آموزش و اخلاق در پرستاری <http://ethic.jums.ac.ir>

سازمان نظام پرستاری: کدهای ملی اخلاق در پرستاری
<http://ino.ir/tabid/61/ctl/ArticleView/mid/384/articleId/1074/language/fa-IR/----.aspx>

وزارت بهداشت: آیین اخلاق پرستاری در جمهوری اسلامی ایران

<http://siasat.behdasht.gov.ir/index.aspx?siteid=291&pageid=36742>

کلیه مقالات به روز در خصوص اخلاق در پرستاری

مقررات کلاس:

- دانشجویان عزیز توجه داشته باشند با توجه به گستردگی و تنوع زیاد مطالب و از طرفی کمبود وقت ، نقش استاد ، راهنمایی و تسهیل یادگیری است نه انتقال تمام و کمال محتوا ، لذا آموزش مطلوب مستلزم مطالعه و مشارکت فعال شما می باشد و انتظار می رود:
- به حضور مرتب و منظم همراه با آمادگی در تمام جلسات درس اهمیت دهید.
- غیبت تا سقف سه هفدهم در صورتی که غیر موجه باشد در ارزشیابی دخالت داده می شود.
- در بحث های کلاس و انجام تکالیف در سر موعد توجه داشته باشید.
- به منابع معرفی شده مراجعه و مطالب تکمیلی بحث ها را مطالعه فرمایید.
- تلفن همراه را در تمام مدت کلاس خاموش نگه دارید و از آمد و رفت های غیر ضروری از کلاس جدا بپرهیزید.
- آمدن شما در کلاس درس پس از استاد به معنی غیبت در آن جلسه خواهد بود. لذا جهت حفظ نظم و ترتیب کلاس لطفا پس از استاد وارد کلاس درس نشوید .